

Sy-li spěwał,
Pilnje dželał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatonk
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje dželaš
Wšedne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes' mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Gserbiske njedželske łopjeno

W Budyschinje

25. septembra 1932

Bauzen

18. njedžela po šwjatej Trojizy.

Spěšchnje džela na šwojich polach ratar, so by požlednje pľodny, kotrež je jemu Bóh dał narošć, domoj khował a so by potom w prawym čažu hotowny był i wuknywom, přjedny hačž pšchindže dołhi čaž šymy. Pšchetož pšchezo šjawnišcho šo šjewi, so šo lěto bližuje ke kónzej. Čahate ptacžki šu naž hižom šdžela wopušćizke, šdžela šo hotuje na dalofi lět do zušnych čzoplišchich krajow. Lisčja na šchtomach šwjadnu a jene po druhim pada čzišche dele k šemi. A njeh tež mamy runje we našymškim čažu wjele rjaných dnjow, dha tola čzujemy na wšchem, kał lěto šo minje a šeńdže. Derje nam, hdnž nam to njeje jenož štajny běh wonkach w štwórbje, kiž šo kóžde lěto wospjetuje, ale hdnž je nam to khtutne napominanje, so i tutym čažom šo tež našche žiwjenje měni a so šo nam bližuje džej, na kotrymž šteji pšched nami jačo dobryčerka šmjercž. So pak pšchi tym njebynchmy šabylu na wulki rosdžel, kiž wobšteji mjes našchim wumrjecžom a mjes wumrjecžom w štwórbje: mjenujžy, so my njemóžemy i wěštosćzu do předka prajicž, hdy budže ja naž tak daloko, so dyrbymy i tuteho žiwjenja. To pak dyrbymy wjedžecž, so budže džej našcheho wotkhalicža roškudny džej, na kotrymž budže šo šjewicž, hačž šmy hnadu namałali pšched Bohom, abo hačž budžemy wot njeho šacžiznjeni. Tak je nam myšl na našchu šmjercž najkhtutnišcha myšl zykeho našcheho žiwjenja. A hdnž nětk k temu pšchisťajimy to, šchtož Pawoł w našchim tekščezje praji. Tudny njeje žane rosdželenje; ale wšchitžy šu hrěšchnizy a nimaju teje khtwalby, kotruž woni pšched Bohom mječ dyrbjeli, dha rošumimy Lutherowe štyšne prašchenje, hdnž běšche hišchje we kľóšchtrje: Kał šměju ja hnadneho Boha? To pak je prašchenje, na kotrež dyrbymy tež my wotmolwjenje pntacž. A my jo namałamy w našchim tekščezje, kaž je jo tu tež Luther namałal w šwojim čažu. Tuto wotmolwjenje pak reka:

Jenož pšches wěru.

Chžemy radny pšchidacž, je šłowo našcheho tekšta jene i najczějšchich, kotrež namałamy w nowym šakonju. A tola ma ša naž šałožne wopšchijecze, a runje my ewangeližny kšchicžienjo mamy wšchu pšchicžinu, šo pšchezo šašo na tuto šłowo dopomnicž. Je šo hušto prajilo, so my ewangeližny došč nješnjemy rosdžel mjes našchej a podjanškej wucžbu. Šchtož šnaje našch tekst, a wošebje jeho požlednju šadu, kotruž drje šmy wšchitžy wuknyli jačo džeczi, tón ma w tym tón jedyn wulki rosdžel, hdnž wě: „My ša to mamy, so čzłowjek prawy budže bjes teho šakonja škutkow, jenož pšches wěru.“ Tam w podjanškej zyrkwi wucžba wo dobrých škutkach, kotrež móža čzłowjeka šbóžneho čzinič. A tu našcha ewangeliška zyrkej, kotraž wuczi: „Jenož pšchezo wěru.“ Tak pak njepraji jenož Pawoł. Ale hdnž džemy ša Jesužom pšches ewangelijon, dha njenamałamy ani jedyn ras, so by wón šej wot hrěšchnikow někažki škutk žadał, ale hdnž wón hrěchi wodawa, tam klinčzi pšchezo šašo jeho šłowo: Tvoja wěra je čzi pomhała.

Tak chžemy šo tež my dale k temu džeržecž, so šo zyke na wěru šałožujemy, hdnž nam dže wo šbóžnosćzi. Wěščezje niz tak, so by nam wěra była pšchicžina k lěnjosćzi w škutkach lubošczje; ale tak, so i tajkeje wěry wukhadža lubošcz k bližšchemu, so tajka wěra naž hotownych čzini, wjekele šobu dželacž a škutkowacž w Božim kraleštwje, so by to šame dale twarjene a pšchisporjene bylo, kaž chžemy na to hišchje dale na kónzu špomnicž.

Nětk je tola i nami čzłowjetami tak, so šo radny khtwalimy šwojeho štejšchježa. Tych je wěščezje mało, kiž njebynchu tež radny prajili: „Ja šo čzi džakuju, Božo, so ja nješym, jačo drušy ludžo.“ Kał běšche to wšchak tych šarišejškich hordošcz, so woni šakon a šchtož šo hewał namałasche w knihach Mošjažowych na šwonknych pšchikašnjach, dopjelnicu, šnajmjeišcha šwonknje hačž do požlednjeho pižmita. W tajkej hordošczzi

steješče hišče Saulus, hdyň přičeščehašče křeščijanow, doniž njedyrbješče potom tam přičed Damaskužom šhonicž, so dyrbješče wšcho wot šo wotpoložicž, šhtož běšče hacž dotal bylo jeho mōz, a so dyrbješče šo šažozicž jenož na Jesuša a na knlnu, njehablazu wěru do njeho.

Kak wjele je tych, kiž šu mēnili, šo mōžachu šej Bože špōdobanje a jeho přichipōnacze dobyč se šwonknym dopjelnje-njom jeho kašnjow. Njechamž tola šabncž, šo je Jesuž pra-jik: „Hdyň wišhitto šče činili, šhtož wam je přichifašane, rjekncze: My šmy njewužitni wotrocžkojo; my šmy činili, šhtož činicž winojcži běchmy.“ Kak rady bychmy wišhat přičed Boha šupili š pošnymaj rukomaj, kak rady bychmy to jene došonjeli, šo bychmy š našchej mozu šej warbowali wěčžne ži-wjenje, šbōžnošcž. A runje, šhtož šo tu prawje a šwěru pró-zuje, dyrbi bōrny pōšnacž, šo to, šhtož činimž, je nježyše, a šo jenož hnada, kotraž njehlada na našču šlabošcž, mōže naž šbōžnych činicž. Tu pak pōšnajemy, šak šhudnyh činini naž tuto šlowo: „Jenož přičes wěru.“ Šhtož šteji we wěrije, tōn tež pōšnaje, šo wōn šam ničžo njeje přičed wěčžnym Bohom, kiž šudži po šwojej prawdošcži a šwjatošcži. — Šak daloko pak dyrbišch tež ty přichincž, hdyň je tebi činicž wo šbōžnošcž, šo rošumišch, šhtož je tu prajene: „A budža bjes šažlužby pra-wi činjeni š jeho hnady přičes to wumōženje, šotrež přičes Křyštita Jesuša šo štało je.“ Šhtož pak je šak daloko, tōn ma w šebi hižom to wješeše šacžucze, šo je tuto šlowo: „Je-nož přičes wěru“ tež ša naž šnamjo rjaneho bohatštwā.

Haj, wěštošcž tajkeho bohatštwā leži w tym, šo šmēmž prajicž: Šbōžni jenož přičes wěru. Šhtož je Pawol w na-šchim tekščje wuprajik w rěcži šwojeho čaša, to rěka se šlo-wami našcheho čaša: Jesuž Křyštuš, tōn ššchizowanž, je tež ša naž wobras bōjšteje hnady, teje hnady, kotraž čže hrěš-čnika wumōz a šbōžneho činicž. Hdyň na njeho hladamž, dha praji nam našcha wěra: Tež přiči wišchej mojej šlabošcži, tež w šwojich hrěchach šmy přičes Křyštuša tola džěcži Bože, přičed nim prawi činjeni, jemu lubi a špodobni; haj, prawi a špodobni, runje dla teje wěry.

Přičes wěru wēmž, šo Bōh njecha wjazny hladacž, šak wjele nam hišče pobrachuje, ale wōn čže dawacž se šwo-jeho bohatštwā, šo bychmy wišcheho došcž mēli. Hdyň wēm, šo Bōh nima špodobanje na šmjercži hrěščnika, ale šo by tež mi pošajal a pošlicžil pucž, kiž wjedže š žiwjenju, dha šteju nětk přičes tajku wěru šwječha w tutym šwěcže. A nětk tež prawje rošumimž to, šhtož Pawol praji na druhim mēščje w liščje na Romškich: „Šhto dha čžemy dale prajicž? Še Bōh ša naž, šhto mōže přičecžiwō nam byč? Šotryň šam šwojeho šyna njeje přičepuščžik, ale je jeho ša naž wišhitlich podak; šak dha by wōn tež njechal š nim wišhitto nam hnady dacz?“

Alle š tajkeho bohatštwā ščžehuje nětk ša naž nadawš, šo šo tež prózujemž wo žiwjenje po tajkim bohatštwaje. Šenotli-wy čžlowjek, abo tež žyła wošada je morwa, hdyň tajka wěra naž njecžini hotownych š žiwjenju, šotrež je tež bohate na škut-čach. Niž našche dla, ale šo bychmy Bohu čžescž dali, dyrbiš tajke škutki byčž ščžehowaze našcheje wěry. A to dyrbi byčž škutkowanje niž š kižalym mjeswocžom, ale š tej wješešcžu, šotrež hinaš njemōže, njech je to nětk na bližšchim, kiž je we nušy, abo w tych wulkich škutkach lubošče našcheje žyrkwje, wonkach mjes pōhanami, abo tu nutščach. Dha budže wěra š tej mozy, šotrež přičewinje wišče wobčžžnošcže a šadžewki, š tej mozy, w šotrežž tež šhrōble čžakamž na to pošlednje, na hodžinu šwojeho wotšahicža, došelž wēmž, šo je wěra, we šotrežž štejimž, to dobyčže, šotrež přičewinje niž jenož šwět, ale šamu šmjercž po tym, šhtož Jesuž Křyštuš praji: „Šhtož do mnje wěri, budže žiwny, hacž wōn runje wumrje;

a šhtož je žiwny a wěri do mnje, tōn nišdy njebudže wu-mrjecž.“ Šamjen.

Žnjotwy šěrlušch.

Čže, šwěrnny Wōtcže we njeby,
Kiž šy šak dobročžiwny,
Čžu nětko šhwalicž š radoščžu
A čžescžicž Twoje džiwny.
Na polach, šukach, w šahrodže,
Šsy žohnowak naž ščedriwje,
Šo wjele šlowow dadža.

Hdyň widžu Tvoju lubošcž wišču,
Na Twōj šlub krašne šlowa,
Kiž šy Ty rěčžak šastaršku,
Nětk špominam šaš' šnowa.
Kaz došho budže šemja štacž
Ty šchžesh šlowam naroščž dacz,
Ša našche ščžiwjenje.

Šo by šo w šoždej wutrobje
Čži džakny wopor palik,
Kiž Tvoja ruša ščžiwni,
Črt, š wješelom čže šhwalik!
My, Knježe, njedoštojni šmy,
Hdyň wiščednje telko šhrěščimž,
Wišchej šmilnošcže a hnady!

Wucž naž, šo ša wišču dobrotu,
Kiž šmy my našhonili,
Tež nětko š džaknej wutrobu
Šso bratr na bratrach šmili.
Še hišče wjele nušy tu
A ludžo jara tradaju,
W tutym čžěžkim čžašu!

Tež daj, šo špominamž tu,
O Božo, na to jene,
Šo Tvoje šubla tola šu
Šam jenož dowěryene.
A dyrchimž tam ša nje wišče,
Hdyň junu přičiindu našche žně,
Tež šamolwjenje dawacž.

Daj, Knježe, nam wiščem pōšnacž tu,
Šo šu wišče darž mana,
Kiž dawajš Ty nam w žiwjenju
Na pucž do Kanaana.
Špoščž, šo ša tymi šlědžimž,
Kiž žadny šeršawž nješšay,
Kiž do wěčžnošcže traja.

S. B.

Wo wěru a Bibliju.

Wo wěru a Bibliju dže nětkle wojowanje Antikřyštā, njech wōn šo jemi š wobronjenej piaščžu šak we Ruškej, njech wōn lěžnje a potajnje po kraju wokolo šhodži, trjebajo ša grat, šohož runje nadešdže, a šhtož runje widži, šak šektira-rjow, šak š čžlowškej mudročžu nakaženyh křeščijanow, šak šamopravnych wěryžnyh, abo nowiny, čžakopižy, kniži a kniž-ki, wobrašy a wišcho mōžne šewak. A wōn ma hušto doščž do-šytka. Čžehodla? Došelž bē šo jemu, Antikřyštej, hižo přjedny poradžiko, doščž ewangelškich křeščijanow nawabicž, šwoju Bibliju na boš položicž a ju pawšam a prošchej přiče-wošajicž, abo pōdla Biblije šedžecž mēšto, šo šu w njej, we

Bibliji a tak pŕiŕi ſŕŕku wſcheje wěrnŕŕŕe, měſto, ſo w Bibliji pytaju, kaŒ ŒeſuŒ ChryſtuŒ ſebi to Œada, Œami abo ſhromadnje ſe Œwŕŕbny mi abo teŒ woŒebje w bibliſkich hodŒinach ſ woŒadny mi. Ale runje tute bibliſke hodŒiny a bibliſke roſrěčowanja njebėchu jim jih wjele witane abo bėchu po jih mēnjenju njetrēbne. Tak bjes dŒiwa, ſo ſebi to a tamne narēčzecz a nacŒiſchzecz dađŒa, tak Œamo, ſo ŒeſuŒ ChryſtuŒ njeje mēcz ŒŒŒŒ BoŒe domy a woŒadu w BoŒim domje pŕiŒi BoŒim Œlowje a w ſhromadnym modlenju, ŒeſuŒ ChryſtuŒ, kiŒ hiŒo jako 12lētny mlŕŒdŒenz maczeri a nanej ſnapſcheczŒiwi, jako jeho ſ BoŒeho doma woŒaſchtaŒ: „Njewēſtaj wŕj, ſo ja bncŒ mam w tym, ſchtoŒ moŒeho WŕŒza je?“ — kiŒ bē tak huſto hacŒ mŕŒno Œam w templu, teŒ tehdy, hdyŒ wjedŒeſche, ſo na njeho ſakaja, — kiŒ je BoŒi dom cŒiſczil ſ ſchudom: „Mŕj dom je dom teŒe modlitwy!“ — ŒeſuŒ ChryſtuŒ, kotrehŒŒ wuczomnizy a wēriazy Œu Œo naſtajnje ſhromadŒowali w templu a druhdŒe, ſo bncŒu Œo hromadŒe jako wēriaza woŒada ſ Bohu modlili. Mny mamy wſacz zplu Bibliju a niz jenotliwe Œlowo — a Luther je dŒe ju nam dał a po nim wſchitzy cŒi, kiŒ ju, kaŒ ŒerbŒzy duchowni, do maczerneje rēczje pſcheloŒichu! — my mamy wſacz ſebi ſa pucŒnika zpleho ŒeſuŒa a niz jenotliwe Œlowo. A hdyŒ jenotliwe Œlowo mamy, dyrbimy Œo pŕŕzowacz wo prawe ſroŒumjenje, kotreŒ ſebi namaŒamy, hdyŒ hladamy na zpleho SbŕŒnika a jeho zplē pŕedowanje a wuczjenje a thodjenje. Eſklowa pak, kaŒ Matth. 6, 6: „HdyŒ Œo ty modliŒy, ſandŒ do Œwojeje komŕki a ſamŒi Œwoje durje a modl Œo ſ Œwojemu WŕŒzu w potajnym!“ Œu tak jaŒne a jednore a ſroŒumliwe, ſo woŒebite kumŒchtaŒtŒwo ſ tomu Œluſcha, je wopak ſroŒumicz, ŒnadŒ tak, ſo praŒiŒy: ŒeſuŒ ChryſtuŒ njeje tebe ŒŒŒŒ mēcz w ſhromadnym modlenju w BoŒim domje. AbŒ Œu cŒi a druŒy, kiŒ tuto Œlowo w ſebi a niz po ŒeſuŒu wukladuŒa Œami ſariŒejŒy, ſo mēnja, ſo dyrbja woni hiŒchze dŒenzŒa ſariŒejŒich a druhich, kotrychŒ a kotrychŒ modlenje na haŒach a torhoŒchzacŒy ŒeſuŒ ChryſtuŒ ſ tutym Œlowom wulkeho pŕedowanja na horje ſchwija, ſchitacz a ſ tym Œami bncŒ ſariŒejŒeho waŒchnja?

To je jenoŒ jene. Kelko podobneho a druheho pak je, ſ cŒimŒ AntikhrŒt a cŒi, kotŒiŒ wjedŒo abo njewjedŒo jemu ŒluŒŒa, nētkle po wŒach a mēſtach thodŒa, hdyŒeŒ je won ſebi hiŒo pŕjedny ſaſtup pſchihotował, wuliwajo wody liwŒŒŒe, w kotrychŒ Œo podnurja a tepi lubŒŒŒ a Œwēru ſ Bibliji, ſ modlenju, ſ BoŒemu domej, ſ ŒwŒjatym ſakramentam ſe ſchēŒŒŒŒŒianſkej wērie a zŕkwŒi a tak ſ ŒeſuŒej ChryſtuŒej.

W tutej liwŒŒŒi je teŒ porodŒena ta wēra, kotruŒ mŕŒŒejŒ ŒnadŒ „ſdŒŒrliwu wēru“ mjenowacz, dokelŒ jeje wēriazy mēni, — ſo tak po cŒlowŒku praŒimy, — ſo ma Bohu dŒs a dŒs wopnt cŒinicŒ, kaŒ to woŒebnym kŒnejim wopnt cŒiniŒy, ſo pak jemu njeje trjeba, pŒchezo Œwēru ſ Bohu thodŒicŒ.

A teŒ nēŒchto druge jewi Œo w tutym antikhrŒtowym hibanju, nēŒchto, ſchtoŒ teŒ hewał nētkle nadeŒdŒejŒy: ſapŕēczje a ſanjehanje hiŒoriſkeho, t. r. woni nochzedŒa nicŒo wjedzecz wo tym, ſo je Œo wſcho w bėhu cŒaŒow roŒwiko a wuwiko po tym, ſchtoŒ ſebi cŒaŒy a wobſtejnoŒczje Œadachu, po tym kaŒke duchowne moŒy ſkutkowachu a kaŒke mējachu pŒchewachu a po tym, kaŒke bėchu kraje a ludy. Gladaj na cŒlowjeŒa Œameho, na jeho ſejiwjenje, draŒtu, bydlenje, brŕnje, hladaj na wſcho, ſchtoŒ ŒŒejŒy, kaŒke to pŒchemēnjenja, kaŒke to wuwiczje a roŒwicze wſchudŒom! A tak je to teŒ bylo ſ ſchēŒŒŒŒŒianſtwom, je ſchēŒŒŒŒŒianſkej zŕkwju w ſwonkowym a ſnutŒkowym, ſ jeje naprawami, ſ jeje pŕedarjemi, ſ jeje BoŒimi domami, je wſchēm!

So nēkaŒki pŒchitkad wſamny: hodowny ŒwjedŒen. CŒehodla 25. deŒembra? ŒeſuŒowny narodny dŒen je tola po pra-

wom 1. januara. Hewał tola njebychmy Œwoje lēto a dozplā ſchēŒŒŒŒŒianſki cŒaŒ ličŒili wot 1. januara lēta 1! — CŒehodla njeje ſchēŒŒŒŒŒianſka wjazn podnurjenje, kaŒ je wona to byla we pŕēnich lēŒtŒŒŒach?

TeŒ to njeŒmē Œwoje prawo mēcz po tajkim wudawanju, ſo Œu japoŒchtoljo byli jednori, njewucŒeni, njeŒtudowani cŒlowjeŒŒŒo a ſo Œu nētk duchowni wucŒeni a Œtudowani. To njeje trjeba!!! Ale ſ tajkim mēnjenjom wjaŒnu woni a to hnydom mjes japoŒchtolami Œamny mi. PŒchetoŒ njewucŒeny, njeſchudowany, to njeplaczŒi hnydom ſa jeneho ſ najwjeŒŒich mjes nimi, ſa PawŒa. PawŒ bē wjele wufnył a ſchudował, tak woŒebje pola Œlawneho pŕofeŒora Gamaliela, a wŕn je teŒ potom jako ſchēŒŒŒŒŒian hiŒchze dołho wufnył a Œo wudoŒpołnjał, pŕjedny hacŒ je Œwoje wulke dŒēlo ſa SbŕŒnika mohł dokonjecŒ. A runje wŕn, PawŒ, bu pŕŒŒlany do Europy, do Griechiſkeje, do Athena, Œlawneho mēſta wucŒenoŒczje, niz jedyn ſ tnych druhich, teŒ Jan niz, a Pētr teŒ niz. CŒehodla? ŒeſuŒ ChryſtuŒ bē ſebi ſa tute krajiny ſa Œwŕj grat wuŒwolil runje tuteho wucŒeneho a Œtudowaneho a jeho wuhotował ſ woŒebitny mi mozami Œwojeho Duchā.

So zŕkwiny dawł w tutym wſchelatim wojowanju a roŒŒadŒowanju, kotreŒ Œo wſcho na wſchēm poŒledku pŒchēczŒiwo wērie a zŕkwŒi mēri, a niz mjenje teŒ Bibliji, na boŒu njewoŒtanje, Œo njedŒiwaŒy. Je ŒeſuŒ ChryſtuŒ jon dawal? Zple wēczje je teŒ wŕn je Œwojimi pŕŒŒlami „dŒēŒatŒ“ dawal. „DŒēŒatŒ“ to njeje 10 procentow wot dołhodneho dawka, ale „dŒēŒatŒ dŒēl dołhodow“. A nimo toho placzachu teŒ wēriazy tehdy nimo dŒēŒatka ſa woŒebite ŒluŒby a ſkutki woŒebje; tak pŒchŒinjeŒe Marja, jako ſe Œwojim Œynkom do BoŒeho doma pŒchŒndŒe, poŒtajene ſapŒaczjenje: „dweju mlŕdeju hołbjow.“ — Luk. 2, 23, 24. —

A darj a almoŒiny, kollekty? ŒeſuŒ je je wufhwalił a ſ tym Œadał darniwoŒcz, woporniwoŒcz wŒŒchŒche a nimo dŒēŒatka a woporow. A ſchto wſcho njepraŒa Œlowa kaŒ Œap. ſt. 2, 44, 45 a 4, 32? KaŒke ſaŒŒki a ſapocŒatki Œu runje tu ſapŒŒane? — —

To Œu tak naŒbēranŒi, jena pŒŒi drugej, nēkotre ſ jih wjele.

Ale hdyŒ niz jena je druga, a hdyŒ niz druga je ŒecŒa runje prawa, zple kaŒ Œo hodŒi, ſo AntikhrŒt ju wupowjeŒnje, ſ nej wudŒicŒ w nētkle tak njemērnym morju cŒlowjeŒtwa. A jenał wŒtani Œu jecŒi, kiŒ wudŒa, a cŒi, kiŒ Œo daja ſwudŒicŒ ſ tym, ſchtoŒ Œo jim tak pŒchicŒiŒnje.

To pŕēnje a poŒlednje, ton wērnny wotpohlad je: Wēru ſnicŒicŒ w cŒlowjeŒtwu. A tomu ŒluŒi: Bibliju wŒacz cŒlowjeŒtwu. EczēhwŒ wŒcheho je: ſnicŒjenje cŒlowjeŒtwa. AbŒ nē: doŒncŒ cŒlowjeŒtwa ſa AntikhrŒta a jeho kraleŒtwa. Ale to je to ŒamŒne: ŒnicŒicŒ cŒlowjeŒtwa.

Wo wēru a Bibliju Œo wojuje. To rēka: wo ſbŕŒnoŒcz a tak ſdobom wo ſboŒo, wērne ſboŒo cŒlowjeŒtwa Œo wojuje. EŒny-li Bibliju ſhubil, ſhubil ſ ruŒi a ſ wutroby, a je-li twoja wēra ſa nej cŒahnyłā, Œy njeſboŒowny. Nēchton, kiŒ je njeſboŒowny, njebudŒe pak ſboŒowny, wērnje ſboŒowny ſ tym, ſo drugeho Œobu do Œwojeho njeſboŒa ſtorhnye. TuŒ nichton, kiŒ to cŒini, teŒ tole ſa ſamolwjenje Œwojeho cŒinjenja nima, nē ſa nowu winu, ſa kotruŒ ſmēje dacŒ ſamolwjenje.

Wo wēru a Bibliju to dŒe! TuŒ: Sa wēru a ſa Bibliju ty budŒ! A ty to budŒejŒy, jelŒo ŒŒejŒy ſchēŒŒŒŒŒian bycz a we SbŕŒniku ŒeſuŒu ChryſtuŒu to dopjelŒjenje Œwojeho ſboŒa mēcz! Ale njeŒteŒ Œam w tutym boju! EŒtupaj Œo do zplā!

„Pod ſchŒiŒnej khorhoju
So ſtupczje hromadu!“

A to, kšnyšecž jeho kłowo a cžinicž jeho kłowo, a t njemu kł modlicž w šromadnej modlitwie wěrjaznych. Šchtož na kónzu Łukášoweho ewangelijsa stej: „A bėchu štajnje w templu, cžescžachu a kłwalachu Boha,“ — pšchirunaj tež Zap. št. 1, 14; 2, 1, 46, 47; 4, 24 — to płačzi dženka hišcže, to kł stawa tam, hdžež wěrjazn kł šromadžuja w templu, w Božim domje, na tym městnje, kotrež jim ša templ, ša Boži dom kłuži, njech na sem, njech pod semju, — kaž to katakomby kšescžijanam Štalskeje Boži dom bėchu abo pšescžehannym Evangelškim w Štanzowškej wotležane štały a pušte městnošcže. A šo to nětk płačzi wo tebi, šo ty tak kłužiš Bohu, to je twoja wěž! Wot toho, hacž cžiniš tak abo niz, wotwižuje, hacž kł w tutym wojowanju wo wėru a Bibliju a tak wo wėrne šbožo a wėcznu šbožošč, ša wėru a ša Bibliju, ša wėrne šbožo a ša wėcznu šbožošč abo niz, hacž kł wėrnny kšescžijan, wėrna kšescžijanka abo niz.

Dar a wopor.

Darniwošč, haj woporniwošč je tež w Štřizny domach, tež mjes tymi něhdny tak wójnškimi Mašai. A to džakownošč a woporniwošč pšhecžimo zyrkwi!

W dalokej pušcže Raškeje Štřiki leži tam kłdlišcžo Naverera. Šipščanskje mišionstwo tam škutkuje. Mišionar a žyła štajija š nim, cžerpješce pod njedostatkom cžerštwje wodny. Študnje še žórkom kł tam něšto jara žadne a wulka drohotnošč. Tu pšchindže Mašai Ruina t mišionarej a dari jemu jenu še kłojich tak wulžny waženny študnjow.

Dokelž je tajka študžen w tamnych krajinach, hdžež je woda drohotnošč, ša cžlowjekow kaž ša šadla něšto jara wažne, mēnjeshce jendželški šastupjer wšchnoščce, šo dyrbi domoródnego na to kėžblimewo šcžinicž, a pšchistaji, šo njemóže kłebi pošdžišcho tutu študžen šažo žadacz, hdž je ju mišionstwu darik. Ruina wosta pšchi kłojim a wupraji, šo kł tež ša pšchichod wšchėch prawow na tutu študnju wotrjeknje.

My móžemy kłebi myšlicž, kaž šwjekelemy je mišionar byl runje š tutym darom. Šo runje tuton podawł jemu wolu a lubošč ša cžezke džėlo mjes Mašai pošplni, šrošumimny; tež tu domach njebny to hinał bylo a njeje to hinał, hdžež kł tajka darniwošč a woporniwošč pšhecžimo zyrkwi, wošadže, Božemu domej jewi.

Zyrkej a štat.

Štanzowška — a to štara Štanzowška bjes Elias-Lothringškeje — ma něhdže 500 000 ewangelškich wobydlerjow. Hdžež tam w někotrych krajinach proteštantow hufcžišcho bydla, je kłždy 14. cžlowjek proteštantškeho wušnacža. W Elšaku pak bydli hižo mjes 5 katolikami 1 proteštant. Elšas-Lothringška ma 1 885 823 wobydlerjow; mjes tutym je: Katolikow 1 501 025, Proteštantow 289 052, druhich kšescžijanow 3279, Židow 28 325, druhich wěrjaznych 2868; bjes nabožiny je jich 5346; ničzo wo kłojim wėrywušnacžu njeje jich prajišo 55 928. — Na tym, šo tam w Štanzowškej kamej tola hišcže pok milijona Proteštantow je, kł tón najbóle džawa, kiž štawišnu ewangelškeje zyrkwe w Štanzowškej šnaje a kiž wė wo niz jenož njekšescžijanškej ale njecžlowjeskeje žadlawošcži inkwišizije, kotruž bė katolška zyrkej pšhecžimo Proteštantam wutworila; — inkwišizija je kłobu najhórsche šabludženje kšescžijanow, mjes kotrymiž njeje potajkim wuwšaty bamž, njech tež wón a š nim katolška zyrkej wucži, šo je njemyšlny. A tajke šmyšlenja kł móžne byle a kł móžne pšchezo šažo tam, hdžež kł kšescžijenjo bóle cžlowjekow hacž kšescžijenjo, hdžež kł kšescžijenjo šatoženi na cžlowjekow mudrošč a myšl a wucžbu, niz pak na Bibliju a na Božu wolu a myšl. A kaž bamž a katolška zyrkej njekšescžijan-

ške pušcže džėšce a pšhecžimo Škřystužowemu duškej hrėšeshce, hdž tak njecžlowjeszy kłrowjeske pšhecžimo Ewangelškim we Štanzowškej — niz hinał tež w Španiškej a druhdže, — tak bė tež na pšchilad kłžor Šarl Šulki na njekšescžijanškich pušcžach a w šabludženej myšli, jako wón pšchewinjennych Šakšow š wótrym njecžom do wodny ke kšecženizny honjeske. Dokelž je to tak bylo, kł njedžiwanny, šo n. pšch. w Španiškej nětk po pšchewróce Španicženjo jara wjele Biblijow a Šlowych Testamentow kupuja, kotrež kł hižo do revoluzije ewangelšzy rošnowarjo tam po kraju cžahajo pšchedawali, kotrež pak tam nětk hušto došč š hromadami pšchedawaja. A to móže byč a to buče ša Španiškú jenož je žohnowanjom; pšchetož tež došč druhich knihow kł tam nětk poščicžuje, kotrež kł wšcho druge hacž katolške, kšescžijanške, mjenužy kommunistiske, bjesbóžne. Na ewangelške hibanje a na kupowanje Biblije je wšchaf španiški biskop města Segovia kłam španiški lud kėžblimny šcžinił a jón nawabił, Bibliju kupowacz, wėšo to nochžjo. Wón je w jenej š Šarcelonškich nowinow nastawł pšhecžimo Ewangelškim a pšhecžimo kupowanju biblije wošjewił, dawajo dobru radu kłojim Španiškim. Šajka tuta rada a žyly nastawł bė, špóšnajesh hižo še šcžehowaznych rjadkow: „Njech našchi lubi kłbudželacžerjo w Šnješu kł žaneho kłredka njewšdaja, ale njech kł woporniw a njesšpanti š horžym modlenjom t tomu Šnješej, šo bychu napšhecžo štali a pšchewinjli pšchewižowarjom Šuthera a Šalvina, Šezny a Šucera a tych druhich njeshbóžnych předarjom reformazije, tutych propagandistow, tutych šastupjerjom šatana (!!), tutych špytowarjom cžlowjeskeho naroda, tutych šanicžowarjom wšchego nadobneho, wšchego šprawnego a praweho, wšchego lubošcže a wšchėch dobrnych počinkow w cžlowjestwoje (!!)“ — Šulžny šakłžbnny a njepřoznimny wjednik ewangelškeho hibanja w Španiškej, šarac Šheodor Šliedner w Šadridže, pšchistaji: „Biskop drje je kłdy cžul, kaškeho pšchekwėdčazeho šcžehwla to šmėje.“ — Šchtož čžyl bėžnje drobnišchego cžitacz wo tutym ewangelškim džėle w Španiškej, daj kłebi wot kłwojeho šararja dacz Šliednerowe „Blätter aus Spanien“.

Wšchelate š bliska a šalofa.

W **Šohlunku** je dženkja kłjedžen Šwonkownego mišionštwja. Dopomnimny na to a kł nadžijamy, šo tam jich prawje wjele dojedže do kłerbškeje hole. W ¾2 hodž. šapocžnje kł kłerbška kłjedženška Boža kłužba.

W **Šipštu** bėchu pšched tydženjom wulke dnny. Šustav-Šdolfowe-Šowarštwjo bė do Šipška na wulki dwójny kłjedžen pšcheprošplno: wopominacz rjekowšku kłmiercz, kotruž kłal Šustav Šdolf pšched 300 lėtami pola Šützena wumrė a kłwecžicž 100lėtne narodniny Šustav-Šdolfoweho-Šowarštwja. Tykžazny bėchu tam pšchilhwatale. Pšchi wulkim wušupje njedželu pšchi pomniku wójny ludow je tam wjaz hacž 100 000 bylo. My kł nadžijamy, šo ša našche šopjeńko wošebitu rošprawu doštanjemy wot tych kłerbškich duchownych, kiž kł tam kłobu byli a kł tuton wulkotny ewangelški kłjedžen kłobu kłwecžicž kłmeli. Dokelž nam šnate njeje, kotřiž tam bėchu, wuprajamy š tutym wšchėm tym, kiž tam pobnychu, tutu proštwu wo wobšchėrnu rošprawu abo wo kłjedženške nastawki.

Šištowanje: Š. Š.: Přošymny, šo by kłždy wudžėł wošebje napšhanny byl a kłrlušche niz pšchedokhe. Ša wšcho pak wulki džak.

Ša 19. po Št. Š. w Š. — Ša 20. po Št. Š. w Š. — Ša 21. po Št. (Šermušcha) Š. w Š.

Šamolštwy redaktor šarac Šurgacz wo Šošacžizach. — Čžišcž a nastaw Ššmolerčez kłhičičiškčejnje a kłhičajnje, šap. št. š wobw. ruł. wo Šudyščinje Wuhadža kłždu kłobotu a płačzi šchłowrėkčejnje 108 šjenještow.